

Дело C-383/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

21 юни 2023 г.

Запитваща юрисдикция

Vestre Landsret (Дания)

Дата на акта за преюдициално запитване:

3 май 2023 г.

Жалбоподател във въззивното производство:

Anklagemyndigheden

Ответник във въззивното производство:

ILVA A/S

[...] Anklagemyndigheden (Прокуратура) срещу

ILVA A/S

[...] Определение:

С решение от 12 февруари 2021 г. Retten i Aarhus (Първоинстанционен съд, Орхус) налага на ILVA A/S глоба в размер на 100 000 датски крони (ДКК) за нарушение на член 5, параграф 1, буква д) и параграф 2 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (наричан по-нататък „ОРЗД“) във връзка с член 4, точка 1 и член 6 от него, тъй като в периода май 2018 г. — януари 2019 г. не е изпълнявало задълженията си като администратор във връзка със запазването на лични данни, отнасящи се до най-малко 350 000 бивши клиенти.

Прокуратурата обжалва решението на Retten i Aarhus пред Vestre Landsret (Западен областен съд, Дания), който понастоящем разглежда наказателното дело. Във връзка с това Vestre Landsret решава да постави на Съда на

Европейския съюз въпрос относно тълкуването на член 83, параграф 5 от ОРЗД.

Според Vestre Landsret може да възникне съмнение дали понятието „предприятие“, съдържащо се в член 83, параграф 5 от ОРЗД, следва да се тълкува в смисъл, че при определяне размера на глобата за нарушение на ОРЗД от страна на предприятие трябва да се вземе предвид оборотът на групата, от която е част дружеството.

Тъй като Vestre Landsret не е в състояние да се произнесе по наказателното дело, докато не бъде изяснен този въпрос, тази юрисдикция решава да спре наказателното производство до произнасянето на Съда на Европейския съюз по преюдициално запитване в съответствие с член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Факти по делото

- 1 Срещу ILVA A/S е образувано наказателно производство пред Vestre Landsret за нарушение на член 83, параграфи 2 и 5 от ОРЗД във връзка с член 83, параграф 9, член 5, параграф 1, буква д) и параграф 2, член 4, точка 1 и член 6 от същия регламент, както и на член 41, параграф 1, точка 4 от lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (Закон № 502 от 23 май 2018 г. за определяне на допълнителни правила към Регламента за защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни) във връзка с член 41, параграфи 3 и 6 от него, тъй като в периода май 2018 г. — януари 2019 г. ILVA A/S не е изпълнявало задълженията си като администратор във връзка със запазването на лични данни, отнасящи се до най-малко 350 000 бивши клиенти.
- 2 ILVA A/S е част от Lars Larsen Group. Общият оборот на групата през финансовата 2016/2017 година възлиза на 6,57 милиарда [DKK]. От него оборотът на дъщерното дружество ILVA A/S е малко под 1,8 милиарда [DKK].
- 3 Ако се установи, че ILVA A/S е нарушило член 5, параграф 1, буква д) и параграф 2 от ОРЗД във връзка с член 4, точка 1 и член 6 от същия регламент, Vestre Landsret следва да наложи глоба в съответствие с член 83, параграф 5 от ОРЗД във връзка с член 83, параграф 9 от него.

Производството до момента

- 4 На 12 февруари 2021 г. Retten i Aarhus постановява първоинстанционното решение. Този съд признава ILVA A/S за виновно в извършването на посочените нарушения, но противно на твърденията на прокуратурата, приема, че дружеството е действало по непредпазливост, а не умишлено.

- 5 Retten i Aarhus осъжда ILVA A/S да заплати глоба в размер на 100 000 DKK. Във връзка с определянето на размера на глобата, Retten i Aarhus излага следните мотиви:

„По препоръка на Datatilsynet (Комисар за защита на личните данни) прокуратурата иска да бъде наложена глоба в размер на 1,5 милиона DKK. Според информацията, предоставена от комисаря за защита на личните данни и от прокуратурата, свързаната с оборота рамка за изчисляване на размера на глобата се основава не само на оборота на ответника, но и на общия оборот на цялата група Lars Larsen Group.

В настоящия случай производството е образувано само срещу ответника, който е дъщерно дружество, като в хода на делото прокуратурата е посочила, че липсват основания за повдигане на обвинения и срещу дружеството майка. Съгласно установения в член 833, параграф 3 от Lov om rettens pleje (Закон за правораздаването) принцип на наказателно преследване, съдът не може да издаде осъдителна присъда за правонарушение, което не е включено в обвинителния акт. Да се вземат предвид обстоятелства, свързани с друго лице, срещу което няма повдигнато обвинение, при определянето на по-строго наказание би било в противоречие с прогласения в тази разпоредба принцип. Това важи по-специално за случаи като настоящия, в който ответникът осъществява самостоятелна търговска дейност на дребно и следователно не става въпрос за учредяване на дъщерно дружество от дружеството майка с единствената цел то да поеме дейността на групата по обработване на данни. Ето защо — и като се има предвид, че при формулирането на нарушенията в член 83, параграф 5 от ОРЗД се говори за „предприятие“ — независимо от съображение 150 от регламента, не е налице основание за изчисляване на глобата въз основа на общия оборот на групата.

От преписката по делото е видно, че оборотът на ответника е бил около една четвърт от общия оборот на групата за финансовата 2016/2017 година. В този контекст и като се има предвид, както бе посочено по-горе, че ответникът е признат за виновен само за извършено поради небрежност нарушение на ОРЗД, размерът на глобата трябва да бъде значително по-нисък от размера, поискан от прокуратурата.

На следващо място съдът счита, че прокуратурата и комисарят за защита на личните данни не са взели надлежно предвид, с оглед намаляване тежестта на санкцията, смекчаващите обстоятелства, произтичащи от член 83, параграф 2 от ОРЗД, включително факта, че става въпрос за първо нарушение на ОРЗД, че въпросната информация е била от общ, а не от личен характер, че се е намирала в остаряла и частично преустановена система, достъп до която се е осъществявал

само инцидентно, че субектите на данни не са претърпели никакви вреди и че нарушението — по мнението и на комисаря за защита на личните данни — е било само формално. Освен това съществена тежест при преценката следва да се отдаде на факта, че ответникът доказано е положил значителни усилия, за да осигури съответствието на многобройните информационни и правни системи за данни на дружеството с доста сложните правила на ОРЗД.

С оглед на това съдът преценява дали нарушението надхвърля рамките на порицанието — което в този правен контекст би имало характер на предупреждение по член 900 от Закона за правораздаването — или при тези обстоятелства е необходимо да се наложи глоба на ответника. С оглед обаче на общия принцип за налагане на санкции по ОРЗД, съгласно който трябва да се гарантира, че санкциите, приложими за нарушения на този регламент, са ефективни, пропорционални и възпиращи, съдът констатира, че на ответника следва да бъде наложена глоба, имайки предвид по-специално значителния обем данни, които ответникът не е анонимизирал или заличил, а следователно и предвид значителния брой на засегнатите от нарушението субекти на данни. Подготвителните работи по приемането на Закона за защита на данните (проектозакон № 68 от 25 октомври 2017 г., член 2.8.3.7) предвиждат „съществено нарастване“ на равнището на глобите за нарушения на ОРЗД в сравнение с предходната практика, като в подготвителните работи (член 2.8.1.4) те се определят на равнище между 2 000 и 25 000 DKK в зависимост от естеството на нарушението.

С оглед на гореизложеното и въз основа на цялостна преценка на всички посочени по-горе смекчаващи обстоятелства съдът счита, че на ответника трябва да бъде наложена глоба в размер на 100 000 DKK на основание член 83, параграфи 2 и 5 от ОРЗД във връзка с член 83, параграф 9, член 5, параграф 1, буква д) и параграф 2, член 4, точка 1 и член 6 от Регламента, както и на основание член 41, параграф 1, точка 4 от Закон № 502 от 23 май 2018 г. за приемане на допълнителни правила към Регламента за защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни, във връзка с член 41, параграфи 3 и 6 от този закон“.

Правото на Европейския съюз

- 6 Делото се отнася до тълкуването на член 83, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) във връзка със съображение 150 от този регламент.

- 7 В този контекст следва да се отбележи, че през май 2022 г. Европейският комитет по защита на данните (ЕКЗД) приема нови насоки относно изчисляването на глобите, с които се хармонизира методологията, която използва всеки надзорен орган.
- 8 Релевантни са също така членове 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), член 13 и съображение 46 от Директива (ЕС) 2019/1 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 година за предоставяне на правомощия на органите по конкуренция на държавите членки, за да бъдат по-ефективни в правоприлагането, и за гарантиране на правилното функциониране на вътрешния пазар.

Въпроси от правото на Съюза и доводи на страните

Въпроси от правото на Съюза

- 9 Член 83, параграф 5 от ОРЗД гласи по-специално следното:
- „Нарушенията на посочените по-долу разпоредби подлежат, в съответствие с параграф 2, на административно наказание „глоба“ или „имуществена санкция“ в размер до 20 000 000 EUR или, в случай на предприятие — до 4 % от общия му годишен световен оборот за предходната финансова година, която от двете суми е по-висока:
- а) основните принципи за обработване на лични данни, включително условията, свързани с даването на съгласие, в съответствие с членове 5, 6, 7 и 9[...].“
- 10 Член 4 от ОРЗД съдържа списък с определения на използвани в регламента понятия, но в него липсва определение на понятието „предприятие“. Все пак в член 4, точки 18 и 19 се съдържат следните определения, за които трябва да се приеме, че са свързани с понятието „предприятие“:
- „18) „дружество“ означава физическо или юридическо лице, което осъществява икономическа дейност, независимо от правната му форма, включително партньорствата или сдруженията, които редовно осъществяват икономическа дейност;
- 19) „група предприятия“ означава контролиращо предприятие и контролираните от него предприятия“.

Съображение 150 от ОРЗД гласи по-специално следното:

„С цел да се засилят и хармонизират административните наказания за нарушения на настоящия регламент, всеки надзорен орган следва да има правомощието да налага административни наказания „глоба“ или „имуществена санкция“. В настоящия регламент следва да се посочат нарушенията и максималният размер и критериите за определяне на

съответните административни наказания „глоба“ или „имуществена санкция“, които следва да се определят от компетентния надзорен орган във всеки отделен случай, като се вземат предвид всички обстоятелства, свързани с конкретната ситуация, по-специално при надлежно отчитане на естеството, тежестта и продължителността на нарушението и на последиците от него, както и на мерките, предприети, за да се гарантира спазване на задълженията по настоящия регламент и за да се предотвратят или смекчат последиците от нарушението. Когато имуществената санкция се налага на предприятие, понятието „предприятие“ следва да се разбира като предприятие в съответствие с членове 101 и 102 от ДФЕС за тези цели. При налагане на административни наказания „глоба“ и „имуществена санкция“ на лица, които не са предприятие, надзорният орган следва да има предвид общото равнище на доход в съответната държава членка, както и икономическото състояние на лицето, за да определи подходящия размер на глобата. Механизмът за съгласуваност може да се използва също за утвърждаването на съгласувано прилагане на административните наказания „глоба“ или „имуществена санкция“. [...]“.

- 11 В това отношение следва да се отбележи, че от член 83, параграф 9 от ОРЗД следва по-специално, че когато в правната система на държавата членка не са предвидени административни наказания „глоба“ или „имуществена санкция“ — какъвто е случаят в Дания, вж. съображение 151 от ОРЗД — правилата могат да се прилагат по такъв начин, че глобата да се иницира от компетентния надзорен орган и да се налага от компетентните национални съдилища, като в същото време се гарантира, че тези правни средства за защита са ефективни и имат ефект, равностоен на административните наказания „глоба“ или „имуществена санкция“, налагани от надзорните органи. Във всички случаи наложените глоби или имуществени санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
- 12 Позоваването в съображение 150 на членове 101 и 102 ДФЕС относно разбирането на понятието „предприятие“ е препратка към правилата на Договора в областта на конкуренцията.
- 13 Следва да се отбележи, че съгласно правото на Съюза, свързано с правилата за конкуренция, предвидени в Договора, за целите на определяне на глобите за нарушаване на правилата за конкуренцията понятието „предприятие“ трябва да се разбира в смисъл, че включва предприятията от една и съща група.

Доводите на прокуратурата

- 14 Понятието „предприятие“, посочено в член 83, параграф 5 от ОРЗД, трябва да се разбира в смисъл, че при определянето на глоба за нарушение на ОРЗД

от страна на предприятие следва да се вземе предвид общият оборот на групата, част от която е това предприятие.

- 15 Така съгласно съображение 150 от ОРЗД понятието „предприятие“ в член 83, параграф 5 следва да се разбира като предприятие в съответствие с членове 101 и 102 ДФЕС (правила на Съюза в областта на конкуренцията).
- 16 Вторичното право в областта на конкуренцията изрично посочва, че при определянето на размера на глобите следва да се вземе предвид общият световен оборот на групата. Във връзка с това се прави позоваване на Директива (ЕС) 2019/1 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 година за предоставяне на правомощия на органите по конкуренция на държавите членки, за да бъдат по-ефективни в правоприлагането, и за гарантиране на правилното функциониране на вътрешния пазар.
- 17 Съгласно съображение 46 от тази директива понятието за „предприятие“, което се съдържа в членове 101 и 102 от ДФЕС, и което следва да се прилага в съответствие със съдебната практика на Съда, обозначава „една стопанска единица, дори ако тя е съставена от няколко физически или юридически лица“.
- 18 Член 13, параграф 5 от посочената директива, който се отнася до санкции на предприятия и сдружения на предприятия, предвижда, че държавите членки следва да гарантират, че „понятието за предприятие“ (т.е. „стопанска единица“) се прилага за целите на налагането на санкции на дружествата майки и на правоприемниците и икономическите приемници на предприятия.
- 19 В този контекст и по препоръка на комисаря за защита на личните данни прокуратурата иска налагането на глоба в размер на 1,5 милиона DKK, изчислена въз основа на общия оборот на цялата група Lars Larsen Group.

Доводите на ILVA A/S

- 20 При определянето на глоба за нарушение на ОРЗД от страна на предприятие не следва да се взема предвид общият оборот на групата, част от която е дружеството.
- 21 В конкретния случай са повдигнати обвинения единствено срещу ILVA A/S, което е дъщерно дружество, но не и срещу дружеството майка.
- 22 Освен това изборът на оборота не се явява необходим елемент от определянето на наказанието от съда. В този смисъл ОРЗД не установява правила или принципи за изчисляване на глобите, когато размерът на оборота има пряко отражение, а член 83, параграф 5 от ОРЗД определя само максималните граници на размера на глобата.

- 23 В допълнение, в текста на член 83, параграф 5 от ОРЗД се говори за „предприятие“, поради което — независимо от съображение 150 от Регламента — липсва основание за изчисляване на глобата въз основа на общия оборот на групата.

Контекст на въпроса на Vestre Landsret

Текстът на ОРЗД на датски, френски, немски и английски език не спомага да се изясни дали при определянето на глоба за нарушение на ОРЗД от страна на предприятие следва да се вземе предвид оборотът на цялата група, част от която е дружеството.

Изглежда, че Съдът на Европейския съюз не е имал възможност да се произнесе по този въпрос.

Поради това Vestre Landsret счита, че е необходимо решение относно тълкуването на понятието „предприятие“, съдържащо се в член 83, параграф 5 от ОРЗД, за да може тази юрисдикция да се произнесе по наказателното производство, с което е сезирана.

Ето защо Vestre Landsret решава да спре въззивното наказателно производство и да отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз на основание член 267 ДФЕС.

С настоящото определи:

Vestre Landsret иска от Съда на Европейския съюз да отговори на следните въпроси:

1. Трябва ли понятието „предприятие“, съдържащо се в член 83, параграфи 4—6 от Общия регламент относно защитата на данните, да се разбира като предприятие по смисъла на членове 101 и 102 ДФЕС, разглеждани във връзка със съображение 150 от този регламент, както и на практиката на Съда на Европейския съюз в областта на конкурентното право на Съюза, така че понятието „предприятие“ да обхваща всяко образувание, което извършва стопанска дейност, независимо от правния му статут и начин на финансиране?
2. При утвърдителен отговор на въпрос 1, трябва ли член 83, параграфи 4—6 от Общия регламент относно защитата на данните да се тълкува в смисъл, че при налагането на глоба на предприятие следва да се вземе предвид общият годишен световен оборот на стопанското образувание, част от което е предприятието, или трябва да се вземе предвид само общият годишен световен оборот на самото предприятие?

[...]